

DOC/00/7

Brussel, 28 februari 2000

**EUROPESE RAAD VAN LISSABON - AGENDA VAN
ECONOMISCHE EN SOCIALE VERNIEUWING VOOR
EUROPA**

**BIJDRAGE VAN DE EUROPESE COMMISSIE VOOR DE
SPECIALE EUROPESE RAAD VAN LISSABON OP
23-24 MAART 2000**

EUROPESE RAAD VAN LISSABON - AGENDA VOOR DE ECONOMISCHE EN SOCIALE VERNIEUWING VAN EUROPA

INLEIDING

De Europese Unie heeft in het laatste decennium veel verwezenlijkt: de interne markt, de Economische en Monetaire Unie, de tijdige invoering van de euro. Dit werd mogelijk gemaakt door het internemarktprogramma van 1992, een gezonde monetaire en budgettaire politiek en loonmatiging. Een en ander heeft geleid tot economische convergentie en macro-economische stabiliteit.

*Verwezenlijkin-
-gen van het
laatste
decennium*

De macro-economische vooruitzichten zijn dan ook gunstig: voor 2000 en 2001 wordt een groei van 3% verwacht en een netto banenschepping van meer dan 1% of 1,5 miljoen nieuwe banen per jaar. De betalingsbalans van de EU blijft gezond en de euro heeft in nauwelijks een jaar meer dan 40% van de internationale obligatiemarkt veroverd. De inflatie in Europa is onder controle, de begrotingstekorten zijn sterk teruggedrongen, de rentevoeten staan op een laag peil en de schuldquote van de lidstaten neemt gestaag af. Kortom, de EU beschikt thans over een economisch beleidskader dat resultaten begint af te werpen.

*Goede macro-
economische
vooruitzichten*

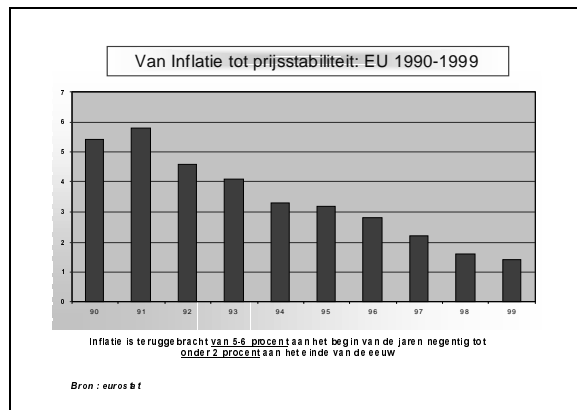
Maar zoals iedere regio in de wereld staat de EU voor een paradigmaverschuiving als gevolg van de mondialisering en de nieuwe kenniseconomie. Dit beïnvloedt ieder facet van het leven en vereist een radicale transformatie van de economie en de samenleving in Europa. De Europese Unie dient hieraan onverwijld vorm te geven overeenkomstig haar waarden en haar samenlevingsconcept.

*Maar de Unie
staat voor een
paradigmaver-
schuiving naar
de Nieuwe
Economie*

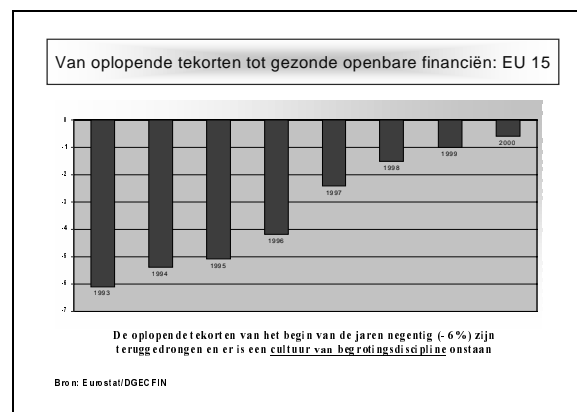
De huidige economische vooruitzichten - de beste sinds een generatie - bieden een unieke gelegenheid voor een beleidsombuiging om de voordelen van de nieuwe, op kennis gebaseerde samenleving te kunnen genieten.

Wij hebben de beste economische voorwaarden sinds een generatie ...

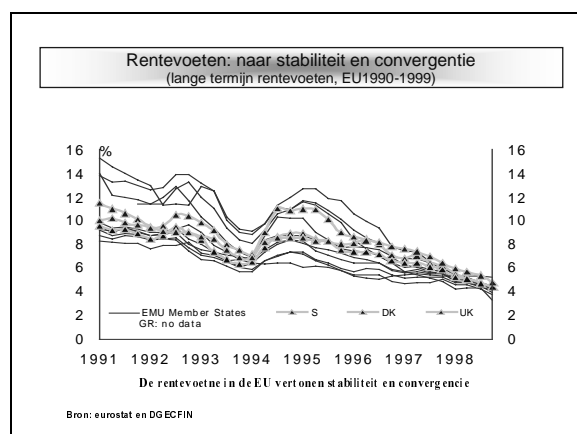
De beste economische voorwaarden sinds een generatie

De openbare financiën zijn veel gezonder geworden ...

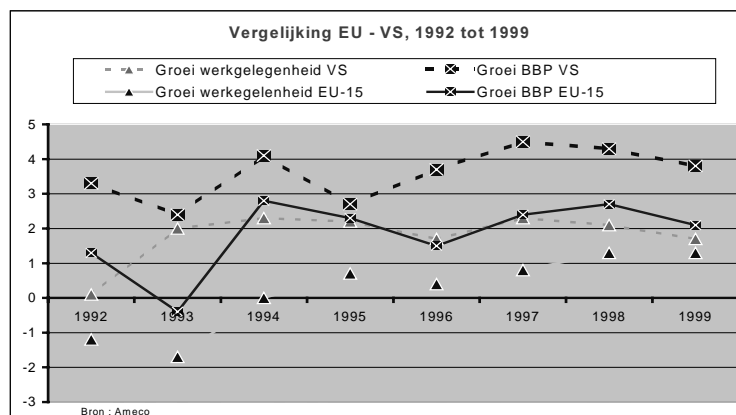
De rentevoeten vertonen een opmerkelijke convergentie op lange termijn ...

Ondanks deze positieve vooruitzichten zijn er evenwel nog zwakke punten. De groei in de EU is nog steeds lager dan in de VS, de werkloosheid blijft onaanvaardbaar hoog en er is te veel sociale uitsluiting. De Europese economie is gewoonweg niet zo dynamisch als die van onze voornaamste concurrenten.

Er zijn echter nog zwakke punten

Europa loopt achter op de Verenigde Staten wat betreft groei en werkgelegenheid

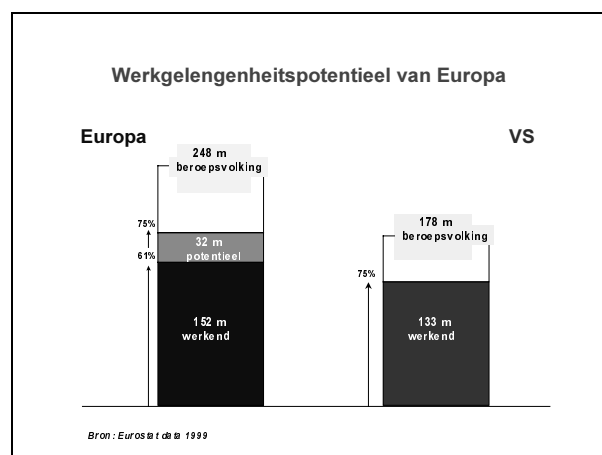

Uitdagingen voor de toekomst

Werkgelegenheid. Momenteel is ongeveer 10% van de Europese beroepsbevolking (15 miljoen personen) werkloos. Indien alle lidstaten de beste werkgelegenheidspercentages in de EU en de VS zouden halen, zou dat 30 miljoen arbeidsplaatsen extra betekenen of eens zoveel als het huidige aantal werklozen. Dit is het "volledige werkgelegenheids"-potentieel van Europa.

*Werkloosheid
nog steeds
10%*

De werkloosheid in Europa is een zaak van onbenut potentieel ...

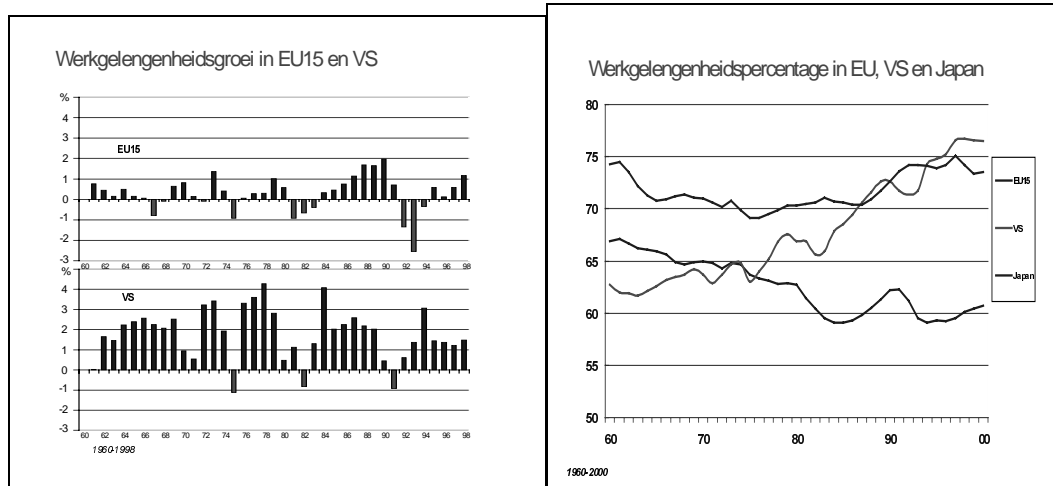

De voornaamste kenmerken van het Europese werkgelegenheidsdeficit zijn:

- een **verschil tussen de geslachten**: in Europa zijn slechts de helft van de vrouwen economisch actief, tegen twee derde in de VS;
- de **achterstand van de dienstensector**: de werkgelegenheid in de dienstensector is in de EU veel lager dan in de VS;
- **grote regionale verschillen**: de werkloosheid in de EU is geconcentreerd in Duitsland, Frankrijk, Italië en Spanje en is het hoogst in het zuiden, afgelegen regio's en achteruitgaande industriegebieden;
- **langdurige, structurele werkloosheid**: de helft van de werklozen zijn al meer dan een jaar werkloos;
- een **kwalificatieachterstand**: vooral merkbaar in de informatietechnologie als gevolg van te lage investeringen in onderwijs en opleiding;
- een **leeftijdsverschil**: het werkgelegenheidspercentage ligt in de leeftijdsgroep 55-65 jaar te laag.

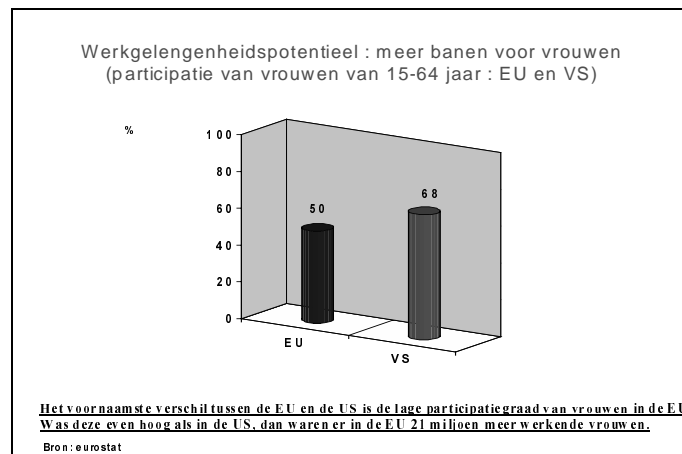
*6 belangrijke
oorzaken van
het
werkgelegen-
heidsdeficit
van Europa*

Deze verschillen moeten worden weggewerkt. Dat is mogelijk als het arbeidsmarkt-, het begrotings- en het structuurbeleid er geheel op worden gericht. *6 redenen voor verandering!*

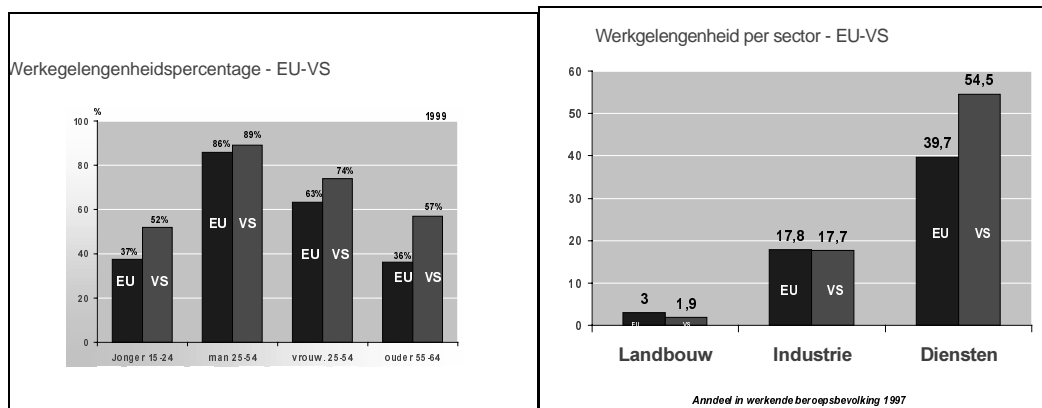

Er is een potentieel voor banenschepping en verhoging van het werkgelegenheidspercentage in de EU ...

De participatiegraad van de vrouwen kan aanzienlijk worden verhoogd ...

...en er zijn mogelijkheden om de werkgelegenheid in de dienstensector en in de leeftijdsgroep 55-65 jaar sterk te verhogen. In de industriële sectoren en de mannelijke leeftijdsgroep 24-55 jaar is de werkgelegenheid in de EU vergelijkbaar met die in de VS.

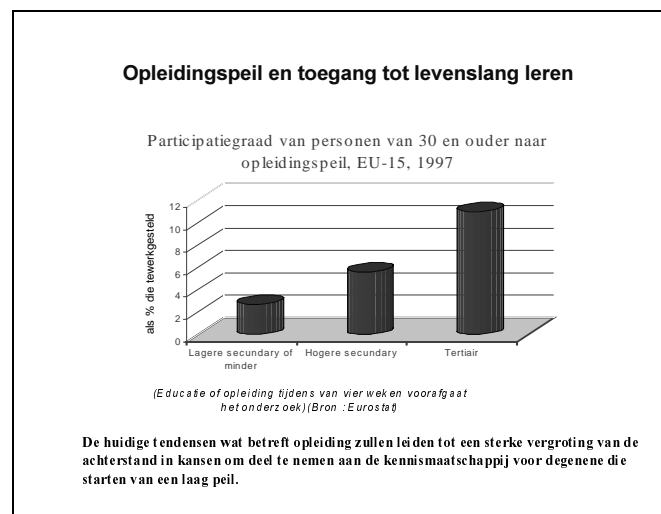
Kwalificatieachterstand. De kenniseconomie brengt een grondige verandering teweeg in de vereiste kwalificaties (meer vraag naar hoog geschoolden en minder naar handenarbeid), vooral in de groeisectoren van de economie. De informatietechnologie kan helpen om de langdurige, structurele werkloosheid te verminderen door de werknemers beter inzetbaar te maken en ze op te leiden voor de beschikbaar komende nieuwe banen. De Europese Unie heeft al een half tot een miljoen vacatures in de sector informatietechnologie.

Kenniseconomie vereist andere beroepskwalificaties

De investeringen in onderwijs en opleiding die deze kwalificaties moeten opleveren, zijn nog niet gedaan, hoe belangrijk zij ook zijn. Zo is bewezen dat schoolverlaters met lage kwalificaties tijdens hun beroepsleven waarschijnlijk geen opleiding meer zullen volgen. Gezien de voortdurende veranderingen zijn aanpassingen van onze onderwijsstructuren aan de nieuwe behoeften en extra investeringen in levenslang leren en opleiding van essentieel belang geworden voor het economisch en sociaal succes op lange termijn.

Onderwijs en opleiding zijn van vitaal belang

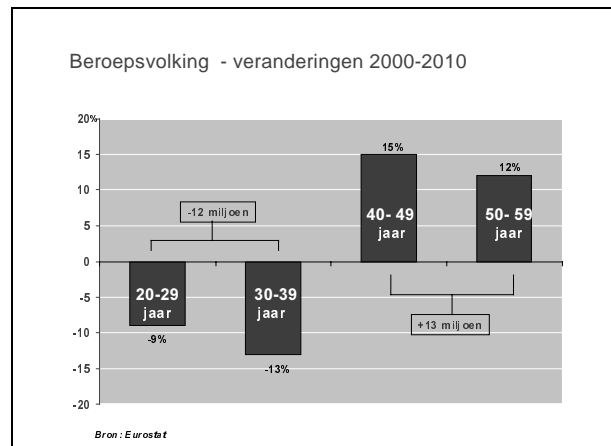
Europa moet zorgen voor een hoger opleidingspeil van zijn schoolverlaters, willen zij kunnen deelnemen aan de kenniseconomie...

Belangrijkste sociale uitdagingen. De kosten van onvolledige werkgelegenheid, armoede en sociale uitsluiting zijn enorm. De kosten van de gebrekkige inzet van de beschikbare menselijke middelen en de meer algemene kosten van verspilling in de economie (door ziekte, misdaad en de ermee verbonden uitgaven) worden door de Commissie geraamd op 1 tot 2 biljoen € per jaar (12 tot 25% van het BBP). Dit zijn kankergezwellen in de Europese samenleving, verspilde middelen die erom roepen productiever te worden gebruikt. De voornaamste uitdaging is de agenda van bestrijding van sociale uitsluiting bij te stellen door op alle terreinen een beleid te voeren dat gericht is op sociale "insluiting". Bovendien staat Europa voor de enorme uitdaging van een vergrijzende bevolking en alle implicaties daarvan voor de instandhouding van onze sociale zekerheid en pensioenen. Het Europese sociale model zelf moet dus worden aangepast om de volle voordelen van de op kennis gebaseerde samenleving te kunnen genieten.

Belang van sociale "insluiting"

Vergrijzende bevolking

*Behoeft*e aan meer dynamiek in de Europese economie. De Europese economie moet veel dynamischer worden. Te veel markten zijn nog steeds gefragmenteerd. Niet genoeg kleine en middelgrote bedrijven groeien uit tot een wereldsucces. Het ontbreekt aan ondernemingsgeest en ondernemers. Er zijn te veel belemmeringen op de Europese kapitaalmarkt, ook voor risicokapitaal. De sector onderzoek en ontwikkeling van de Unie loopt achter op die van onze voornaamste concurrenten en het is te moeilijk en tijdverslindend om Europese ideeën op de markt te brengen. Deze remmen op ons economische dynamiek moeten verdwijnen.

De Europese economie moet dynamischer worden

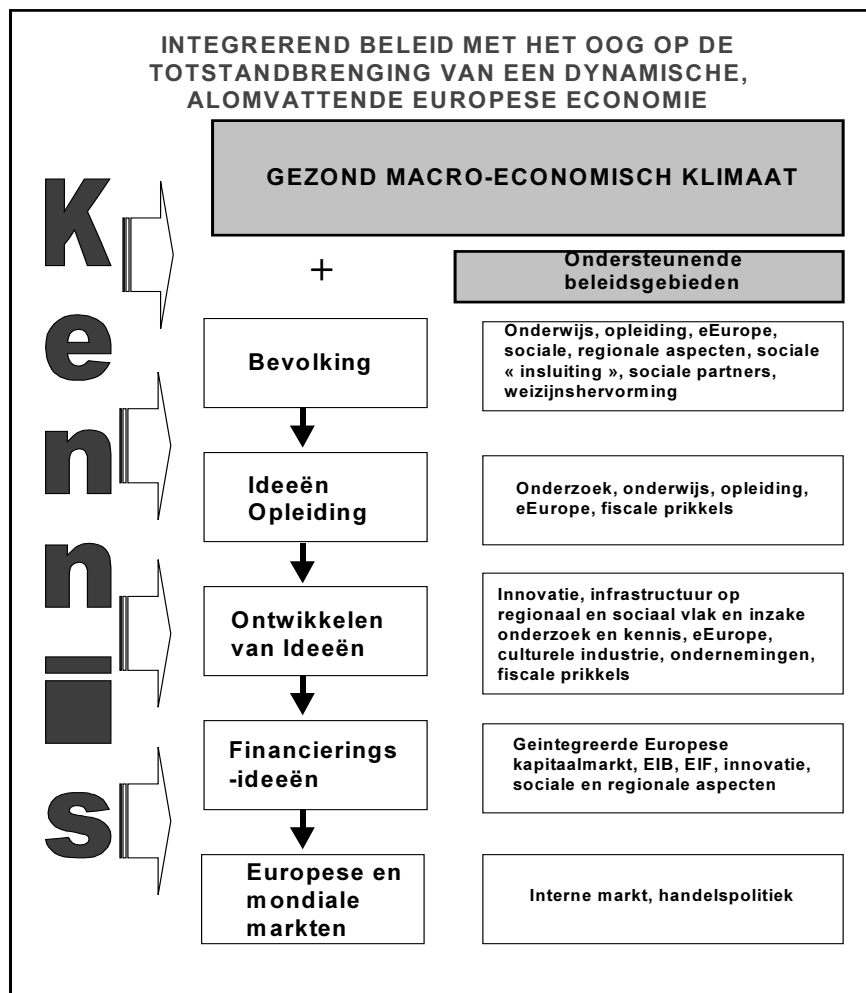
De weg naar de toekomst

De weg naar de toekomst voor de Unie bestaat erin deze uitdagingen frontaal aan te gaan. Wij moeten op de door ons bereikte stabiliteit bouwen en profiteren van de gunstige economische vooruitzichten om een duurzame economische groei, volledige werkgelegenheid en sociale samenhang te bewerkstelligen. Hiervoor is een nieuwe, positieve visie omtrent de toekomst vereist naast een reeks beleidsmaatregelen om een en ander te bereiken.

A paradigm shift to a New Knowledge Economy

Dit is een complexe taak. Daarvoor is een volledig geïntegreerde en operationele benadering vereist waarbij economische, sociale en politieke doelstellingen met data en termijnen worden verbonden. De kern van deze strategie bestaat erin de reeds plaatsvindende structurele veranderingen voort te zetten en te bespoedigen.

De uitdagingen aannemen

De algemene beleidsdoelstellingen moeten erop gericht zijn:

- **een sociale, dynamische en op kennis gebaseerde economie tot stand te brengen,**
- **een versnelde en duurzame economische groei tot stand te brengen,**
- **opnieuw te komen tot volledige werkgelegenheid als kerndoelstelling van het economisch en sociaal beleid, de werkloosheid te verlagen tot het niveau dat reeds is bereikt in de best presterende landen, en**
- **onze socialebeschermingssystemen te moderniseren.**

Belangrijkste politieke doelstellingen

De Europese Commissie is ervan overtuigd dat het startpunt bestaat in ondersteuning van een gezond macro-economisch beleid in Europa. Dit moet worden voortgezet en de nieuwe oriëntaties die hierna worden uiteengezet, hangen daarmee samen. De hoofdprioriteiten op middellange termijn bestaan erin de doelstellingen van het groei- en stabiliteitspact te blijven nastreven, loonmatiging te handhaven, de kwaliteit en de duurzaamheid van de overheidsfinanciën te verbeteren, de groeimogelijkheden te benutten om zodoende de algemene belastingdruk te proberen te herstructureren en te verlagen, de belastingdruk op arbeid te verlagen en moeilijke hervormingen in onze belasting- en uitkeringsstelsels tot stand te brengen, inclusief de cruciale hervorming van de pensioenen.

Macro-economische prioriteiten op middellange termijn

Uitgaande van een stabiel macro-economisch raamwerk is de Europese Commissie ervan overtuigd dat het antwoord van de Unie geconcentreerd moet zijn op twee belangrijke beleidslijnen:

- **voortzetting van de economische hervormingen ter voorbereiding van de kenniseconomie, en**
- **versterking van het Europees sociaal model door investering in mensen.**

Twee belangrijke beleidslijnen: economische hervormingen en investering in menselijk kapitaal

Volledige coördinatie op Europees, nationaal, regionaal en lokaal vlak zal nodig zijn met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel.

De Europese Raad van Lissabon biedt de Unie een unieke gelegenheid om vorm te geven aan haar doelstellingen op lange termijn, om prioriteiten vast te stellen, om doelstellingen en controlemechanismen af te spreken en te bepalen wie wat doet. Wij moeten deze doelstellingen koppelen aan onze verschillende processen voor coördinatie van het werkgelegenheidsbeleid (Luxemburg), structurele hervormingen (Cardiff) en macro-economische dialoog (Keulen), en deze meer met elkaar verweven om samenhang te garanderen, waarbij de Europese Raad richting en politieke impulsen moet geven. In dit kader zijn geen nieuwe processen nodig, maar moet Europa beter gebruik maken van het gehele gamma van bestaande beschikbare instrumenten.

De Europese Raad van Lissabon moet vorm geven aan de agenda op lange termijn van de Unie

ECONOMISCHE HERVORMING TER VOORBEREIDING VAN DE KENNISECONOMIE

De Europese Commissie is van mening dat Europa zich, om de nieuwe economie tot stand te brengen op zes prioritaire gebieden moet richten:

- eEurope
- de interne markt
- financiële diensten
- ondernemingen
- een Europese onderzoekruimte
- een herziening van de financiële instrumenten

6 prioriteiten voor economische hervorming

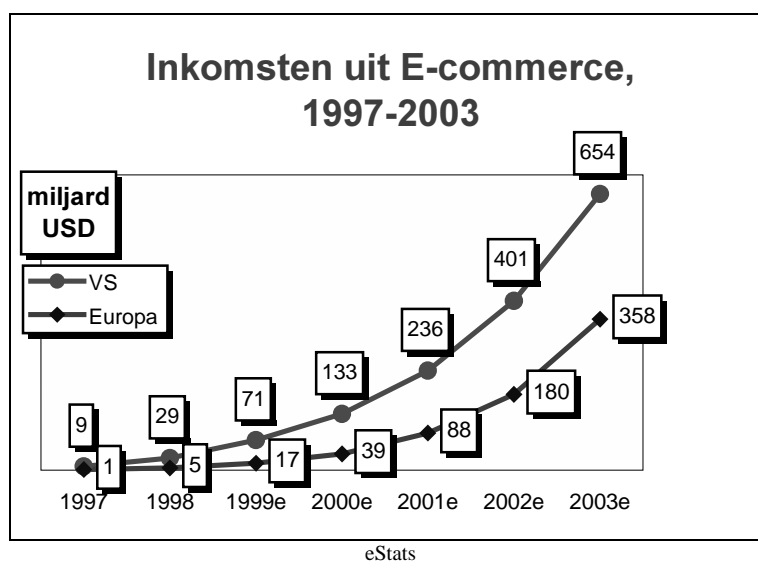
Dit houdt in dat de werkzaamheden die reeds worden verricht moeten worden voortgezet en bespoedigd en dat nieuwe initiatieven moeten worden genomen om het potentieel van Europa op het gebied van innovatie en ondernemerschap te benutten.

eEurope – een informatiemaatschappij voor iedereen

De invoering van digitale technologieën is waarschijnlijk de voornaamste impuls voor een substantiële groei in de EU in het komende decennium. De uitdaging voor Europa bestaat erin de voorwaarden te scheppen waardoor dit potentieel kan worden benut en de tot stand gebrachte productiviteitsverbeteringen te gebruiken om de economie dynamischer te maken en werkgelegenheid te scheppen. Dit patroon is reeds zichtbaar in de VS, maar nog niet in de EU.

e-Europe Het pakket maatregelen met strenge controle goedgekeuren in Feira, juni 2000

Inkomsten uit e-commerce groeien in de VS veel sneller dan in Europa....

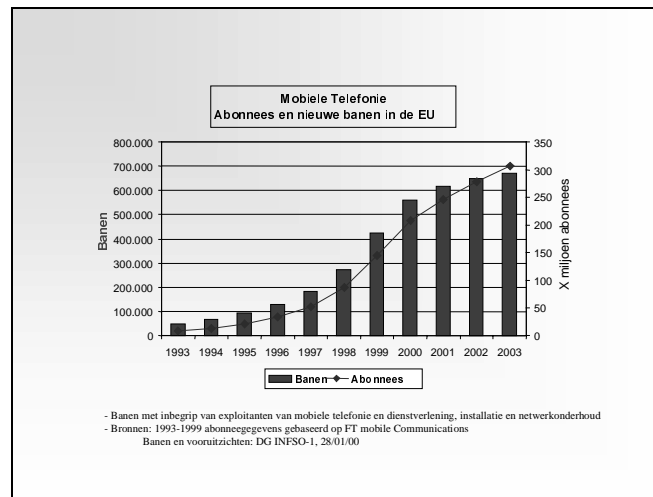

Het initiatief eEurope is bedoeld om ervoor te zorgen dat Europa zijn achterstand *Europa heeft*

inhaalt. De VS is koploper wat de marktpenetratie en het gebruik van internet, e-commerce en het aantal startende high-tech-bedrijven betreft. Maar Europa is wereldleider in mobiele communicatie, een waardevolle troef aangezien internet steeds meer gebruik maakt van mobiele communicatie. Het banenpotentieel van deze sector is reeds aangetoond.

de leiding wat mobiele communicatie betreft

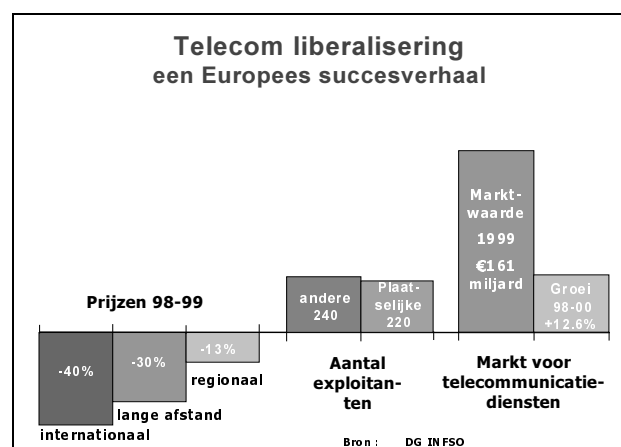
Het leiderschap van Europa op het gebied van mobiele communicatie uit zich in het aantal nieuwe banen

De open Europese telecommunicatiemarkten beginnen hun vruchten af te werpen in de vorm van lagere toegangsprijzen en meer innovatie, maar veel moet nog worden gedaan om het bestaande kader aan te passen aan de realiteit van convergerende markten op het gebied van telecommunicatie, internet en de media. Om Europa in staat te stellen zijn achterstand in te halen wat het gebruik van internet betreft, moet prioriteit worden verleend aan het bevorderen van de concurrentie in lokale netwerken.

Concurrentie tussen lokale telecommunicatienetwerken cruciaal

De gevolgen van de liberalisatie van de telecommunicatiemarkt zijn duidelijk voelbaar ...

Een interne markt voor elektronische handel zal ook de ontwikkeling in de richting van de nieuwe economie bespoedigen door het vaststellen van transparante wetgeving voor bedrijfsleven en consumenten. Het is even belangrijk om het vertrouwen van de consumenten in e-commerce te wekken, bijvoorbeeld door de ontwikkeling van doeltreffende mechanismen voor het oplossen van geschillen.

Overeenstemming over wettelijk kader inzake e-commerce noodzakelijk

eEurope is een dynamisch programma om de Unie klaar te stomen voor de nieuwe kenniseconomie. Het initiatief omvat tevens ambitieuze doelstellingen (die in het onderstaande worden geschetst) inzake digitaal alfabetisme en de aansluiting van alle Europese scholen op internet.

eEurope is een dynamisch programma van veranderingen

De Europese Commissie meent dat (naast de doelstellingen op het gebied van scholen en computeralfabetisme) overeenstemming over de volgende doelstellingen de grootste eEurope-prioriteiten voor Lissabon moeten vormen:

- Hoofddoelstellingen van het initiatief met de goedkeuring van het definitieve actieplan in Feira;
- Openstelling van de lokale toegangsmarkten voor concurrentie, waardoor de kosten van de toegang tot internet tegen eind 2000 aanzienlijk dalen;
- Overeenstemming in 2000 over de hangende wetgeving op het gebied van e-commerce en overeenstemming in 2001 over het pakket maatregelen voor de herziening van de telecommunicatiewetgeving.

Interne markt – verbetering van slecht presterende sectoren

De interne markt van de EU begint goed te functioneren, vooral voor goederen. Deze markt blijft van cruciaal belang voor de schepping van een economisch klimaat dat bevorderlijk is voor groei, concurrentievermogen en innovatie. Er zijn echter een aantal belangrijke gebieden waar de resultaten nog niet optimaal zijn. Hieraan moet dringend aandacht worden besteed om de economische vooruitzichten van de Unie op middellange termijn te verbeteren, als onderdeel van een overkoepelende strategie inzake structurele hervorming. De voornaamste gebieden zijn:

De nieuwe prioriteiten van de interne markt

- **Overheidsopdrachten.** Deze vertegenwoordigen 12% van het BBP, maar het niveau van grensoverschrijdende aankopen blijft nog ver achter bij de toename van het grensoverschrijdende handelsverkeer in goederen en diensten.
- **De kosten voor de naleving van regelgeving** zijn veel te hoog en vormen een onnodig zware last voor het Europese bedrijfsleven. De kosten van de bureaucratie, gedeeltelijk op Europees niveau maar meestal als gevolg van nationale en regionale overregulering, maken volgens een raming van de OESO tussen de 3 en 5% van het BBP van de EU uit. Er is een nieuw initiatief nodig om het wetgevingsklimaat op alle niveaus te verbeteren. Bovendien zijn de **kosten voor de bescherming van intellectuele eigendom te hoog**. Met name octrooibeschermt zou in de EU even eenvoudig en goedkoop te krijgen moeten zijn met een even groot bereik, als in de VS. Er is dringend behoefte aan een gemeenschapsoctrooi.

De interne markt biedt nog meer voordelen

- **Belemmeringen voor grensoverschrijdende dienstverrichting** komen nog te algemeen voor, waardoor de paneuropese ontwikkeling en de mogelijkheden op het gebied van werkgelegenheidsschepping in deze sector worden gefrustreerd. Met e-commerce zal de dienstensector zijn huidige aandeel van ruim 60% van de Europese economie echter overschrijden. Er zijn derhalve inspanningen nodig om deze belemmeringen uit de weg te ruimen.
- **De energie- en luchtvaartmarkt** zijn nog altijd onvoltooid. Dit zijn beide bijzonder omvangrijke markten met een rechtstreekse invloed op bedrijfskosten en consumentenbestedingen.

Vooruitgang is nodig op het gebied van diensten, energie en luchtvaart

De Europese Commissie is van mening dat nu prioriteiten moeten worden vastgesteld wat de interne marktstrategie betreft, waarbij de volgende doelstellingen moeten worden nagestreefd:

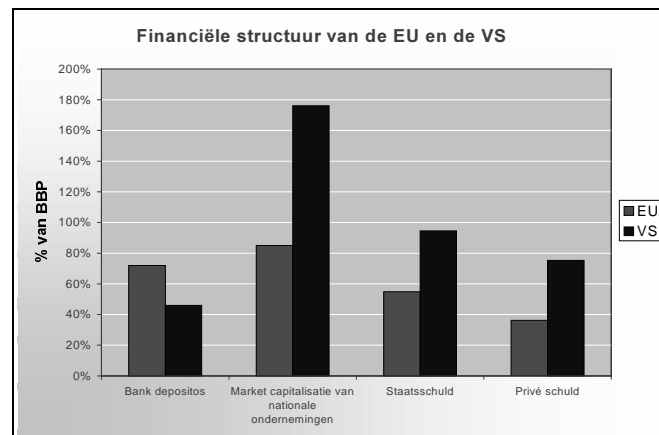
- Snelle vooruitgang per juni 2000 inzake het statuut van de Europese vennootschap;
- Een strategie voor het uit de weg ruimen van alle resterende belemmeringen voor diensten moet tegen eind 2000 worden ontwikkeld om een jaarlijkse groei van 5% van grensoverschrijdende diensten te bereiken;
- Per 2001 dient een Gemeenschapsoctrooi te worden goedgekeurd;
- Verdere gecoördineerde actie om het ondernemingsklimaat per 2001 te dereguleren en te stroomlijnen;
- In 2002 moet nieuwe regelgeving inzake overheidsopdrachten van kracht worden, en in 2003 dienen alle overheidsopdrachten elektronisch toegankelijk te zijn;
- Het jaar 2004 moet worden aangehouden voor de volledige liberalisering en integratie van de Europese energiemarkten, de schepping van een gemeenschappelijk Europees luchtruim en de ontwikkeling van goederen-snelspoortrajecten.

Volledig geïntegreerde financiële markten tegen 2005

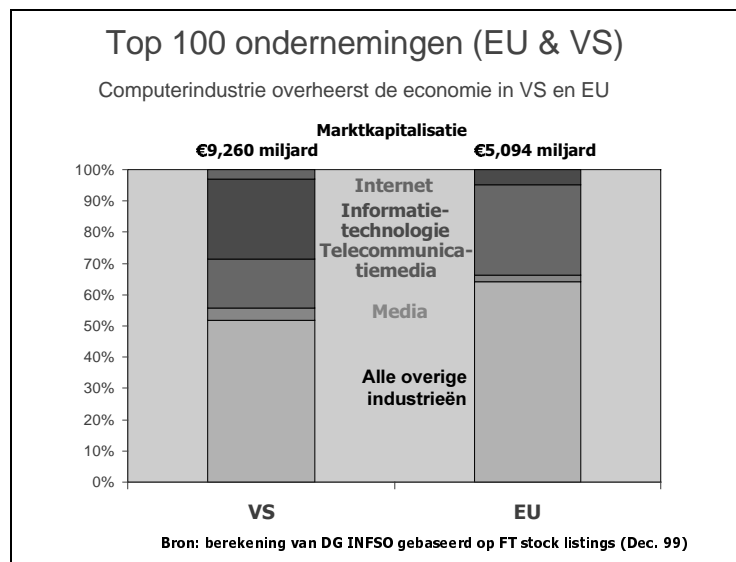
De Unie heeft afgelopen jaar overeenstemming bereikt over een ambitieus actieplan om de financiële dienstverlening te transformeren teneinde de uitdagingen van de 21e eeuw aan te kunnen: de schepping van een geïntegreerde kapitaalmarkt en een dynamische financiële dienstensector ten behoeve van zowel beleggers, ondernemingen als consumenten. Het belang hiervan kan bijvoorbeeld worden geïllustreerd door het feit dat de kapitalisatie van de effectenbeurzen van de EU-lidstaten slechts de helft van het niveau in de VS bedraagt. Hierdoor werden financieringsmogelijkheden voor bedrijven beperkt en worden de kapitaalkosten omhoog gestuwd. De Europese kapitaalmarkten zijn ook te gefragmenteerd - 33 effectenbeurzen (tegen slechts twee in de VS); 11 grensoverschrijdende betalingssystemen (tegen één in de VS). Er is een overvloed aan administratieve en juridische belemmeringen.

Er kunnen enorme voordelen worden behaald uit een geïntegreerde Europese kapitaalmarkt als aanvulling op de invoering van de euro

De marktkapitalisatie in de VS is veel groter dan in Europa ...

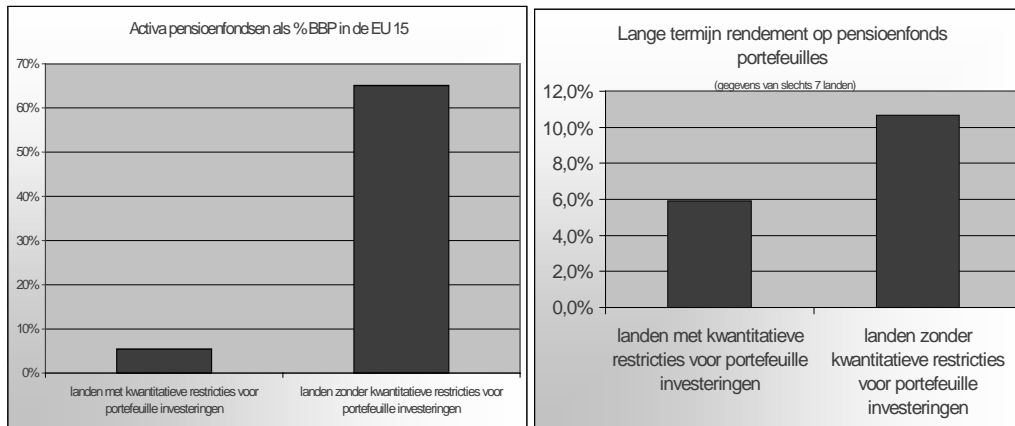
De computerindustrie begint te domineren...

Een zeer belangrijk gebied waar vooruitgang moet worden geboekt betreft de beperkingen die aan de portefeuillebeleggingsactiviteiten van pensioenfondsen worden opgelegd. Indien elke lidstaat relatief gelijkwaardige beleggingen in particuliere pensioenfondsen zou hebben als Nederland, zou er 5 biljoen euro méér beschikbaar zijn op de kapitaalmarkten van de EU. Dit zou de toekomstige druk op de sociale zekerheidsstelsels verminderen, de kosten van kapitaal verlagen en het risicokapitaal vergroten. De Europese Commissie zal later dit jaar een nieuw voorstel indienen om aanvullende pensioenfondsen in staat te stellen op paneuropees niveau te opereren.

Grote betekenis van paneuropese pensioenfondsen

Beperkingen voor pensioenfondsen remmen de groei...

Het is hoog tijd voor een duidelijk commitment dat de integratie van de financiële diensten en de kapitaalmarkt wordt voltooid op basis van het reeds ingediende actieplan voor financiële diensten. Het doel van Europa moet zijn om even concurrerende, dynamische en doeltreffende financiële markten te hebben als waar ook ter wereld.

Het jaar 2005 als datum voor concurrentie in volledig geïntegreerde markten voor financiële diensten

De Europese Commissie meent dat in Lissabon moet worden besloten om:

- Snelle vooruitgang te boeken per juni 2000 inzake
 - (i) voornaamste hangende wetgevingsvoorstellen die van invloed zijn op de Europese kapitaalmarkten (dat wil zeggen inzake overnames en de liquidatie van banken en verzekeringsondernemingen), en
 - (ii) het pakket belastingmaatregelen.
- Per juni 2000 prioriteiten vast te stellen met betrekking tot financiële diensten;
- Het risicokapitaal-actieplan volledig ten uitvoer te leggen per 2003
- Het actieplan financiële diensten in 2005 te voltooien.

Onderneming Europa

Europa moet ook **ondernemender en innoverender worden**. Banen zullen in de nieuwe economie voornamelijk worden geschapen door dynamische kleine en middelgrote ondernemingen - waarvan een klein aantal snel zal opklimmen tot een leiderspositie in de wereld.

Ontwikkeling van Europees ondernemerschap

Hiervoor is een tweeledige strategie nodig. Ten eerste moeten wij een dynamisch ondernemingsklimaat creëren waarin ondernemingen kunnen worden opgericht, kunnen groeien en innoveren op concurrerende markten. Dit moet een aantrekkelijk en ongecompliceerd klimaat zijn dat kleine bedrijven werkelijk helpt en het moet worden gesteund door risicokapitaalfinanciering en een doeltreffend innovatiebeleid.

Een tweeledige strategie is noodzakelijk

Ten tweede moeten wij het nemen van risico's en de ondernemingsgeest bevorderen. Wij moeten bijvoorbeeld vrouwelijke ondernemers aanmoedigen, ondernemers een tweede kans bieden, de prikkels voor werknemers versterken door middel van aandelen- en optiebezitregelingen voor het personeel, starterscentra oprichten en de culturele barrières voor het nemen van risico's op alle niveaus slechten.

Onderneming Europa (Enterprise Europe) 2005 - Een belangrijk toetsingsmoment

De Europese Commissie is van mening dat Lissabon de vaststelling van een geïntegreerde benchmark - en beste praktijk-strategie zou moeten goedkeuren om de vooruitgang met betrekking tot de totstandbrenging van "Onderneming Europa" in 2005 te bespoedigen.

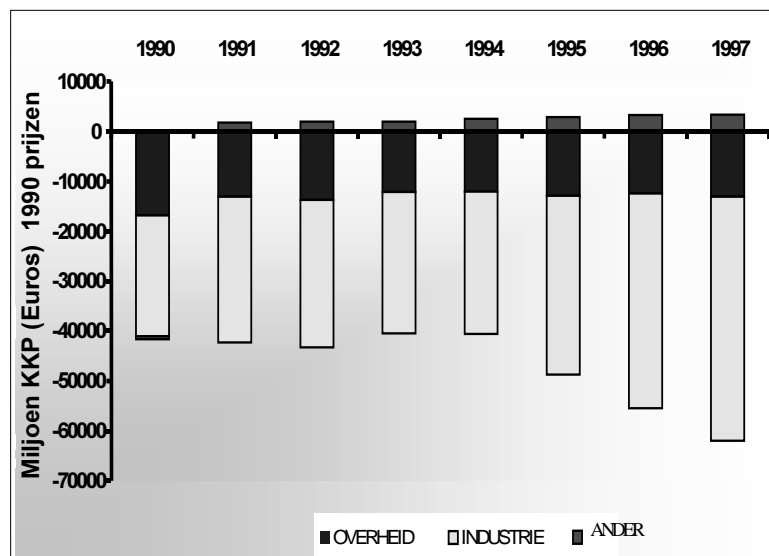
De schepping van een werkelijke Europese onderzoekruimte

Onderzoek en technologie nemen tussen de 25 en 50% van de economische groei voor hun rekening en vormen de voornaamste stimulans voor concurrentiekracht en werkgelegenheid. In de kennismaatschappij zullen zij, meer dan ooit, een motor van economische en sociale vooruitgang zijn. In de wereldeconomie vertegenwoordigen technologie en onderzoek de werkgelegenheid van morgen.

Onderzoek is een factor voor toekomstige economische groei

Het onderzoek in Europa is nog altijd gefragmenteerd en in hokjes verdeeld. Dit is zorgwekkend. De Unie heeft ook hier op belangrijke gebieden een achterstand op haar grootste concurrenten - en de kloof wordt steeds groter.

Europese O&O-uitgaven blijven achter bij die van de VS en de kloof wordt groter ...

Om het Europese onderzoek nieuw leven in te blazen - om concurrentievermogen en werkgelegenheid te bevorderen - moeten wij een daadwerkelijke "Europese onderzoekruimte" ontwikkelen. Onderzoekactiviteiten moeten beter worden geïntegreerd en gecoördineerd, zowel op het niveau van de Unie als op nationaal niveau, om even doeltreffend, aantrekkelijk en innoverend te worden als waar ook ter wereld.

Een werkelijke Europese onderzoekruimte is noodzakelijk

De sleutelementen zijn de aaneensluiting van "centres of excellence" in een netwerk, een gemeenschappelijke benadering van de onderzoekinfrastructuur en het bevorderen van eerste klas breedband elektronische onderzoeknetwerken, het bevorderen van onderzoek met stimuleringsmaatregelen op het gebied van belastingen, octrooien en risicokapitaal; de ontwikkeling van een

gemeenschappelijk wetenschappelijk en technisch referentiesysteem voor de tenuitvoerlegging van beleidsmaatregelen; het aanmoedigen van onze onderzoekers om mobieler te zijn en het vergroten van de aantrekkelijkheid van Europa voor de grootste genieën ter wereld.

De sleutelemente van de Europese onderzoekruimte

De Europese Commissie beveelt de volgende doelstellingen aan:

- De oprichting van virtuele "centres of excellence" voor Europa tegen eind 2000 door de activiteiten van de bestaande centra door middel van breedband elektronische netwerken samen te voegen;
- Het in kaart brengen van kwaliteit op het gebied van onderzoek en ontwikkeling in Europa tegen 2001.
- Jaarlijkse benchmarking van onderzoekactiviteiten, resultaten en beleidsmaatregelen op alle niveaus - eerste verslag in 2001;
- Verbetering van de mobiliteit van onderzoekers in Europa door wetenschappelijke loopbanen en nationale onderzoeksinstituten open te stellen. Vaststelling van streefcijfers voor deelneming van een minimum percentage buitenlandse onderzoekers in 2002
- Het vaststellen van gemeenschappelijke doelstellingen voor de verbetering van het klimaat voor particuliere investeringen in onderzoek, en voor het verlenen van steun aan startende technische ondernemingen in Europa in 2002

Onderzoek van de financiële instrumenten van de Gemeenschap

Alle financiële instrumenten van de Gemeenschap moeten thans aan een onderzoek worden onderworpen om ervoor te zorgen dat zij ten volle kunnen worden benut bij de voorbereiding van de kennismaatschappij - naast het EIF en de EIB.

Onderzoek van alle financiële instrumenten van de Gemeenschap

Waar nodig kunnen voorstellen worden ingediend om deze instrumenten aan het eind van 2000 voor nieuwe doelen in te zetten.

VERSTERKING VAN HET EUROPEES SOCIAAL MODEL DOOR IN MENSEN TE INVESTEREN

Voortbouwen op de sterke punten van het Europees sociaal model

Het Europees sociaal model kan helpen de veranderingen die de kennismaatschappij met zich brengt, in goede banen te leiden. Wanneer dit met succes gebeurt, kunnen deze veranderingen ten goede komen aan alle Europese burgers: zij houden verband met het scheppen van banen, het aanbieden van innovatieve manieren waarop iedereen aan het maatschappelijk leven kan deelnemen en het stimuleren van de economische groei.

Het Europees sociaal model kan de overgang naar de kennismaatschappij vergemakkelijken

Wanneer dit niet gebeurt, bestaat een reëel risico dat de sociale uitsluiting wordt verergerd door een ongelijkmatige ontwikkeling binnen de Unie, het scheppen van onvoldoende goede banen en grote tekorten aan vaardigheden. Hierdoor zouden de

bestaande sociale uitdagingen voor de Unie worden vergroot: werkloosheid, sociale uitsluiting en armoede. De socialebeschermingsstelsels zouden zwaarder worden belast, en het zou moeilijker worden om onderwijs en opleiding te moderniseren met het oog op de kenniseconomie.

De echte uitdaging voor de Unie in Lissabon is dan ook dat wij een manier moeten vinden om het immense potentieel van de kennismaatschappij te benutten om deze problemen te helpen oplossen. Het belangrijkste punt is dat de mens centraal moet worden gesteld in het beleid van de Unie. Dit betekent: in mensen investeren, zorgen voor meer kennis en vaardigheden; levenslang leren voor levenslange kansen invoeren; zorgen voor volledige deelneming aan het maatschappelijk leven; de werknemers helpen flexibeler te worden; de sociale bescherming betaalbaarder en "actiever" te maken om de gevolgen van de vergrijzing op te vangen; en zorgen voor gelijke kansen – kortom, het Europees concept van de openbare dienst uitbreiden.

*De mens
centraal
stellen - een
absolute
voorwaarde
voor succes*

De Europese Commissie stelt de volgende maatregelen voor:

- Oprichting van een permanente groep van hoog niveau om te zorgen voor nauwere samenwerking met de lidstaten op het gebied van de modernisering van de socialebeschermingsstelsels
- Uitvoering van een brede studie naar de vereisten voor degelijke en betaalbare pensioenvoorzieningen waarbij de solidariteit tussen de generaties gewaarborgd is.

Werkgelegenheid – de belangrijkste doelstelling

De Europese Commissie is ervan overtuigd dat de werkloosheid aanzienlijk kan worden teruggedrongen indien wij de bovengenoemde problemen oplossen en onze prioriteiten inzake economische hervormingen en macro-economische stabiliteit uitvoeren. In Lissabon moet de Unie volledige werkgelegenheid tot belangrijkste doel van het sociaal-economisch beleid verklaren.

*Volledige
werkgelegen-
heid als doel
van het
sociaal-
economisch
beleid*

De Europese Commissie is van oordeel dat dit doel kan worden verwezenlijkt door:

- De arbeidsparticipatie te verhogen van de huidige 61% tot meer dan 65% in 2005 en zo dicht mogelijk bij 70% in 2010.
- De gemiddelde werkloosheid in de EU uiterlijk in 2010 te verminderen tot het huidige niveau van de best presterende landen (ongeveer 4%).
- De arbeidsparticipatie van vrouwen te verhogen van de huidige 51% tot meer dan 60% in 2010.

Onderwijs en opleiding – de beste investering voor de kenniseconomie

Onderwijs en opleiding zijn wellicht de belangrijkste factoren bij de voorbereiding op de kennismaatschappij. 80% van de bedrijven beschouwt vaardigheden op het gebied van informatietechnologie als hoogste prioriteit op het gebied van opleiding. Voltooiing van het hoger secundair onderwijs is de

*Belangrijke rol
van onderwijs
bij de voor-*

belangrijkste sleutel voor deelneming aan het economische en maatschappelijke leven. Slechte onderwijsprestaties leiden onvermijdelijk tot hoge uitvalpercentages, lage verdiensten en weinig mogelijkheden om door te leren. Dit is erg duur voor de samenleving. De nieuwe kennismaatschappij zal ingrijpende gevolgen hebben voor onze onderwijsstelsels, zodat alle lidstaten moeten nadenken over de vraag hoe het kleuter-, basis- en secundair onderwijs aan de nieuwe situatie kan worden aangepast; een gestructureerde, gezamenlijke discussie op Europees niveau over de grote lijnen van deze veranderingen zou het gemakkelijker maken beste praktijken uit te wisselen en het risico van versnippering voorkomen.

bereiding op de kennismaatschappij

Levenslang leren moet in onze strategie ook een centrale plaats innemen – ten behoeve van toegang tot kennis, betere vaardigheden en sociale integratie. Alle Europeanen moeten **levenslange kansen** krijgen om deel te nemen aan de kennismaatschappij van de toekomst. Dit is de manier om de capaciteiten en het potentieel in Europa op duurzame wijze te ontwikkelen.

Daartoe dient meer in menselijk kapitaal te worden geïnvesteerd en moeten inspanningen worden gedaan om alle scholen/klaslokalen op internet aan te sluiten en een nieuwe generatie leraren op te leiden. De Unie moet tot elke prijs een tweedeling in de kennismaatschappij, waardoor de sociale uitsluiting zou toenemen, voorkomen.

Levenslang leren voor levenslange kansen

De Europese Commissie stelt de volgende doelstellingen voor:

- Alle scholen moeten uiterlijk in 2001 op internet zijn aangesloten.
- Alle leraren moeten uiterlijk in 2002 met internet en multimedia-toepassingen kunnen omgaan.
- Alle werknemers en schoolverlaters moeten uiterlijk in 2003 en alle burgers uiterlijk in 2005 met digitale technologieën kunnen omgaan.
- De investeringen in menselijk kapitaal in procent van het BBP moeten in 2005 25% hoger zijn en in 2010 50% hoger.
- Het aantal 18- tot 24-jarigen met alleen lager secundair onderwijs die geen verdere opleiding volgen, moet in 2004/2005 gehalveerd zijn.
- Voor vrije toegang tot internet/informatiecentra in elke plaats en gratis les ter plaatse moet uiterlijk in 2002 worden gezorgd en voor toegang tot levenslange opleiding voor iedereen die over minimale middelen beschikt, moet uiterlijk in 2005 worden gezorgd.
- Dialoog op Europees niveau over de toekomstige ontwikkeling van de onderwijsstelsels.

Sociale integratie – geen uitsluiting

Er zijn vele factoren die sociale uitsluiting veroorzaken. De belangrijkste zijn werkloosheid, weinig vaardigheden, ontoereikende opleiding en onderwijs en gebrek aan toegang tot kennis en gebrek aan kansen.

De nieuwe kennismaatschappij biedt de beste kansen om uitsluiting uit te bannen; hiervoor is het ook nodig dat de socialebeschermingsstelsels actiever, moderner en

De kennismaatschappij kan sociale uitsluiting helpen

betalbaarder worden. Zij moeten werken stimuleren, zorgen voor betaalbare pensioenvoorzieningen bij een vergrijzende bevolking en een stabiele basis leggen voor de overgang naar de kennismaatschappij. *uitbannen*

De Commissie stelt de volgende doelstellingen voor:

- Een breed actieplan ter bevordering van integratie in de kenniseconomie (hierover moet in juni 2000 in Feira een besluit worden genomen).
- Het aantal mensen dat onder de armoedegrens leeft, moet worden teruggebracht van de huidige 18% tot 15% in 2005 en 10% in 2010.
- De armoede onder kinderen moet in 2010 zijn gehalveerd.

Een nieuwe dynamiek voor de sociale dialoog

De sociale partners spelen een cruciale rol bij de overgang naar de kenniseconomie en -maatschappij. Hun bijdrage is niet alleen nodig gezien de radicale veranderingen in de werkomstandigheden, maar ook omdat moet worden gezorgd voor een consensus over alle elementen die voor een dynamische economie vereist zijn in de keten mensen - ideeën - financiën - markt.

De kennis-economie moet gebruikmaken van een doeltreffende sociale dialoog

De Europese Commissie wil de sociale partners aanmoedigen dit jaar discussies op gang te brengen over alle aspecten van de kenniseconomie en in het bijzonder levenslang leren, inzetbaarheid, werkgelegenheid in de dienstensector, sociale integratie en nieuwe vormen van participatie van werknemers, zoals aandelenplannen voor werknemers.

UITVOERING, METHODE EN FOLLOW-UP

De Europese Commissie is van oordeel dat voor deze maatregelen actie moet worden ondernomen op Europees, nationaal, regionaal en lokaal niveau, waarbij ten volle wordt gebruikgemaakt van de beschikbare instrumenten (regelgeving, betere coördinatie, benchmarking, beoordeling door collega's en dialoog met het bedrijfsleven, de burgers en de sociale partners).

Gecoördineerde actie nodig waarbij alle beschikbare instrumenten worden gebruikt

Deze maatregelen vormen een geïntegreerd pakket voorstellen die tegelijkertijd ten uitvoer moeten worden gelegd. Dit betekent dat de macro-economische structurele hervormings- en werkgelegenheidsprocessen veel meer moeten worden geïntegreerd door de gestelde doelen als algemene politieke prioriteiten te gebruiken. Er moeten passende benchmarking-technieken worden ingevoerd om toezicht te houden op de vorderingen. Er zijn geen nieuwe procedures nodig.

Het beleid moet in overeenstemming zijn met gezonde overheidsfinanciën en de

De Europese Raad moet dit hervormingsproces sturen, door onder meer mandaten te verlenen aan de Raad in zijn verschillende samenstellingen. Ten minste eenmaal per jaar, bij voorkeur in het voorjaar, zou de Europese Raad de geboekte vooruitgang aan de doelstellingen moeten toetsen en de algemene sociaal-economische vooruitzichten van de Unie evalueren. De Raad in zijn verschillende

samenstellingen en het Europees Parlement zullen ook een belangrijke rol spelen door ervoor te zorgen dat de maatregelen op tijd worden uitgevoerd.

*bestaande
processen
moeten beter
op elkaar
worden
afgestemd*

De hier voorgestelde maatregelen zijn ambitieus. Dat moet ook. Maar ze zijn haalbaar. De Europese burgers willen een Unie die werkt – een Unie die kan zorgen voor groei, werkgelegenheid, stabiliteit en veiligheid. Zij willen een dynamische samenleving waarin iedereen een eerlijke kans heeft om deel te nemen. Een sociaal rechtvaardig Europa. Een zorgzame maatschappij. De schaarse middelen van de maatschappij mogen niet worden verspild, maar moeten worden benut om duurzame capaciteit en kansen voor iedereen te scheppen.

*De Europese
Raad moet de
voortgang
elk voorjaar
evalueren*

Als wij de politieke energie kunnen opbrengen die in 1992 en bij de totstandbrenging van de Economische en Monetaire Unie zo duidelijk aanwezig was, kunnen wij deze maatregelen ten uitvoer leggen en Europa opnieuw tot bloei brengen.